

Dictamen en relació amb una consulta sobre la comunicació d'informació concreta sobre un accident de trànsit a una companyia asseguradora

Antecedents

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit en què planteja es si un municipi pot facilitar a una companyia asseguradora l'atestat emès per la seva policia local en relació amb un accident de circulació i, concretament, el resultat de la prova d'alcoholèmia practicada al suposadament conductor del vehicle, que constaria en el dit atestat.

Analitzada la consulta, vista la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto el següent dictamen.

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

L'entitat consultant manifesta en el seu escrit de consulta que presta el servei de delegat de protecció de dades a municipis de menys capacitat de la demarcació.

Afegeix, tot seguit, que un d'aquests municipis els ha plantejat si pot facilitar a una companyia asseguradora l'atestat emès per la seva policia local en relació amb un accident de circulació i, concretament, el resultat de la prova d'alcoholèmia practicada, s'entén, al conductor del vehicle, que consta en el dit atestat.

A l'escrit s'assenyala que la informació demanada fa referència a la persona assegurada per aquesta companyia d'assegurances, així com que l'Ajuntament li ha emès un requeriment de pagament d'uns desperfectes a la via pública que hauria ocasionat aquesta persona amb el seu vehicle.

III

Tenint en compte que la documentació sol·licitada en el present cas comprèn un atestat policial, a banda de la informació sobre la persona conductora (en endavant, la persona assegurada) i sobre l'agent o els agents de la policia local intervinents en la seva

elaboració, en aquest document també hi podrien constar dades d'altres persones que hagin pogut veure's implicades en el dit accident, tot i que, a tenor de la informació tramesa, val a dir que no sembla que fos així.

En tot cas, sí s'adverteix en la consulta que aquest document (l'atestat) inclou el resultat de la prova d'alcoholèmia practicada a la persona assegurada, per la qual cosa la seva comunicació a la companyia d'assegurances podria acabar revelant informació sobre la salut d'aquesta persona.

D'acord amb l'article 4.15) del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (RGPD), s'entén per *“datos relativos a la salud: datos personales relativos a la salud física o mental de una persona física, incluida la prestación de servicios de atención sanitaria, que revelen información sobre su estado de salud”*.

I el considerant 35 de l'RGPD, per la seva part, concreta que: *“Entre los datos personales relativos a la salud se deben incluir todos los datos relativos al estado de salud del interesado que dan información sobre su estado de salud física o mental pasado, presente o futuro. Se incluye la información sobre la persona física recogida con ocasión de su inscripción a efectos de asistencia sanitaria, o con ocasión de la prestación de tal asistencia, de conformidad con la Directiva 2011/24/UE del Parlamento Europeo y del Consejo¹¹; todo número, símbolo o dato asignado a una persona física que la identifique de manera unívoca a efectos sanitarios; la información obtenida de pruebas o exámenes de una parte del cuerpo o de una sustancia corporal, incluida la procedente de datos genéticos y muestras biológicas, y cualquier información relativa, a título de ejemplo, a una enfermedad, una discapacidad, el riesgo de padecer enfermedades, el historial médico, el tratamiento clínico o el estado fisiológico o biomédico del interesado, independientemente de su fuente, por ejemplo un médico u otro profesional sanitario, un hospital, un dispositivo médico, o una prueba diagnóstica in vitro.”*

L'RGPD estableix que tot tractament de dades personals (en aquest cas, la comunicació de les dades incloses a l'atestat policial) ha de ser lícit, lleial i transparent (article 5.1.a)).

A tal efecte, l'article 6.1 de l'RGPD regula les bases jurídiques en les que pot fonamentar-se el tractament de dades personals, de les quals, atès el context en què ens trobem, convé destacar-ne les següents:

“1. El tratamiento solo será lícito si se cumple al menos una de las siguientes condiciones:

(...)

b) el tratamiento es necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales;

c) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;

(...)

f) el tratamiento es necesario para la satisfacción de intereses legítimos perseguidos por el responsable del tratamiento o por un tercero, siempre que sobre dichos intereses no prevalezcan los intereses o los derechos y libertades fundamentales del interesado que requieran la protección de datos personales, en particular cuando el interesado sea un niño.

(...).”

Recordar que, tal com es desprèn de l'article 6.3 de l'RGPD i recull expressament l'article 8 de Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD), el tractament de dades només podrà considerar-se fonamentat en la base jurídica de l'article 6.1.c) de l'RGPD, a què s'ha fet esment, quan així ho estableixi una norma amb rang de llei.

A banda de comptar amb almenys una base jurídica, atès que el tractament en el present cas afectaria categories especials de dades (dades relatives a la salut), per tal de poder-lo considerar lícit, també caldria comptar amb alguna de les excepcions establertes a l'article 9.2 de l'RGPD, que aixequen la prohibició general de tractar aquest tipus de dades de l'article 9.1 de l'RGPD.

En concret, l'article 9 de l'RGPD disposa el següent:

“1. Quedan prohibidos el tratamiento de datos personales que revelen el origen étnico o racial, las opiniones políticas, las convicciones religiosas o filosóficas, o la afiliación sindical, y el tratamiento de datos genéticos, datos biométricos dirigidos a identificar de manera unívoca a una persona física, datos relativos a la salud o datos relativos a la vida sexual o la orientación sexual de una persona física.

2. El apartado 1 no será de aplicación cuando concurra una de las circunstancias siguientes:

(...)

f) el tratamiento es necesario para la formulación, el ejercicio o la defensa de reclamaciones o cuando los tribunales actúen en ejercicio de su función judicial;

(...).”

IV

Prenent en consideració l'exposat més amunt, és necessari, en aquest punt, fer esment, d'entrada, a la Llei 50/1980, de 8 d'octubre, de contracte d'assegurança, atès que aquesta Llei imposa una sèrie d'obligacions a les entitats asseguradores per al compliment de les quals pot ser necessari tractar dades personals.

Així, l'article 18 d'aquesta Llei disposa el següent:

“El asegurador está obligado a satisfacer la indemnización al término de las investigaciones y peritaciones necesarias para establecer la existencia del siniestro y, en su caso, el importe de los daños que resulten del mismo. En cualquier supuesto, el asegurador deberá efectuar, dentro de los cuarenta días, a partir de la recepción de la declaración del siniestro, el pago del importe mínimo de lo que el asegurador pueda deber, según las circunstancias por él conocidas. Cuando la naturaleza del seguro lo permita y el asegurado lo consienta, el asegurador podrá sustituir el pago de la indemnización por la reparación o la reposición del objeto siniestrado.”

D'aquest precepte legal es desprèn que l'entitat asseguradora (o l'assegurador) té l'obligació legal de realitzar totes aquelles investigacions i peritatges que esdevinguin necessaris per tal d'establir l'existència del sinistre, així com per, si escau, determinar l'import dels danys que en resultin.

Aquesta obligació, al seu torn, està estretament lligada amb l'obligació legal principal de l'entitat asseguradora que no és altra que satisfer l'import de la indemnització escaient un cop finalitzades les dites investigacions i peritatges.

Quan es tracta d'una assegurança per responsabilitat civil, la Llei 50/1980 imposa concretament l'obligació de l'assegurador de cobrir, dins els límits establerts en la llei i en el contracte, el risc del naixement a càrrec de l'assegurat de l'obligació d'indemnitzar a un tercer els danys i perjudicis causats per un fet previst en el contracte de les conseqüències del qual sigui civilment responsable l'assegurat, d'acord amb el dret (article 73).

Al seu torn, la mateixa Llei atorga la facultat al tercer perjudicat (l'Ajuntament, en aquest cas), aliè a la relació contractual establerta entre l'assegurador i l'assegurat, d'anar directament contra l'assegurador per a exigir-li el compliment de l'obligació d'indemnitzar (article 76).

Fer notar que en aquest cas la valoració dels danys haurà de dur-se a terme a partir de la informació aportada pel tercer aliè a la relació contractual, atès que sense disposar d'aquesta informació difícilment podrien determinar-se les circumstàncies del sinistre ni, per tant, la quantia de la indemnització. En conseqüència, l'entitat asseguradora no podria complir amb l'obligació d'indemnitzar que li imposa la Llei.

Vist això, cal tenir present que la companyia d'assegurances que, en nom de la persona assegurada, hagi de fer front, si escau, a una indemnització com a conseqüència d'una assegurança de responsabilitat civil hauria de poder accedir a aquella informació que resulti necessària per dur a terme les investigacions i els peritatges que han de determinar-ne l'import. I això podria abastar també, quan resulti estrictament necessari (article 5.1.b) i c) RGPD), accedir a dades de salut d'aquelles persones que hagin de ser indemnitzades, la qual cosa es donaria bàsicament quan el sinistre hagi donat lloc a danys personals (moment en què es rep assistència sanitària).

Més enllà de les previsions de la Llei 50/1980 esmentades, a la vista del context en què ens trobem, cal tenir especialment en consideració el Reial decret legislatiu 8/2004, de 29 d'octubre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor.

L'article 2 d'aquesta Llei imposa, per al cas de conducció de vehicles de motor, l'obligació de comptar amb una assegurança de responsabilitat civil en els termes següents:

“1. Todo propietario de vehículos a motor que tenga su estacionamiento habitual en España estará obligado a suscribir y mantener en vigor un contrato de seguro por cada vehículo de que sea titular, que cubra, hasta la cuantía de los límites del aseguramiento obligatorio, la responsabilidad civil a que se refiere el artículo 1. (...).”

L'esmentat article 1 disposa que:

“1. El conductor de vehículos a motor es responsable, en virtud del riesgo creado por la conducción de estos, de los daños causados a las personas o en los bienes con motivo de la circulación.

En el caso de daños a las personas, de esta responsabilidad sólo quedará exonerado cuando pruebe que los daños fueron debidos a la culpa exclusiva del perjudicado o a fuerza mayor extraña a la conducción o al funcionamiento del vehículo; no se considerarán casos de fuerza mayor los defectos del vehículo ni la rotura o fallo de alguna de sus piezas o mecanismos.

En el caso de daños en los bienes, el conductor responderá frente a terceros cuando resulte civilmente responsable según lo establecido en los artículos 1.902 y siguientes del Código Civil, artículos 109 y siguientes del Código Penal, y según lo dispuesto en esta Ley.”

I, òbviament, aquesta Llei també imposa l'obligació a les entitats asseguradores de satisfer l'import de la indemnització que correspongui en aquest àmbit, en els termes següents:

“Artículo 7. Obligaciones del asegurador y del perjudicado.

1. El asegurador, dentro del ámbito del aseguramiento obligatorio y con cargo al seguro de suscripción obligatoria, habrá de satisfacer al perjudicado el importe de los daños sufridos en su persona y en sus bienes, así como los gastos y otros perjuicios a los que tenga derecho según establece la normativa aplicable.

Únicamente quedará exonerado de esta obligación si prueba que el hecho no da lugar a la exigencia de responsabilidad civil conforme al artículo 1 de la presente Ley.

(...).”

És important destacar que aquest mateix article 7.1 del RDL 8/2004 preveu expressament la possibilitat de les entitats asseguradores d'accedir als atestats policials i, per tant, a aquella informació personal que aquests escrits puguin contenir, en el benentès que el seu coneixement resulti pertinent, com s'ha vist, per determinar les circumstàncies del sinistre i l'import de la indemnització a satisfer.

En concret, l'article 7.1 del RDL 8/2004 disposa que:

“La información de interés contenida en los atestados e informes de las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad encargadas de la vigilancia del tráfico que recojan las circunstancias del accidente podrá ser facilitada por éstas a petición de las

*partes afectadas, perjudicados o **entidades aseguradoras**, salvo en el caso en que las diligencias se hayan entregado a la autoridad judicial competente para conocer los hechos, en cuyo caso deberán solicitar dicha información a ésta.”*

En el present cas i per la informació de què es disposa, cal tenir en compte que l'accident en qüestió sembla que no hauria produït danys personals a un tercer, sinó materials, en concret, danys a la via pública. També i especialment que la informació relativa a la salut de l'assegurat que constaria a l'atestat policial seria la relativa al resultat de la seva prova d'alcoholèmia.

No sembla que aquesta informació pogués considerar-se una dada estrictament necessària, en els termes del principi de minimització de dades (article 5.1.c) RGPD), a efectes d'establir la quantia de l'import de la indemnització, de la qual hauria de fer-se càrrec la companyia asseguradora per cobrir els danys materials ocasionats amb motiu del sinistre de què sembla ser responsable el seu assegurat.

Ara bé, el coneixement de la dita informació sí podria entendre's rellevant per part de la companyia asseguradora pel que fa a l'establiment de les circumstàncies del sinistre i, particularment, als efectes de, si fos el cas, poder exercir l'acció de repetició contra el seu assegurat un cop fet el pagament de la indemnització per responsabilitat civil per danys materials.

En aquest sentit, l'article 10 del RDL 8/2004 disposa el següent:

*“**El asegurador**, una vez efectuado el pago de la indemnización, **podrá repetir**:*

*a) **Contra** el conductor, el propietario del vehículo causante y **el asegurado**, si el daño causado fuera debido a la conducta dolosa de cualquiera de ellos o a la **conducción bajo la influencia de bebidas alcohólicas** o de drogas tóxicas, estupefacientes o sustancias psicotrópicas.*

(...).”

Tot i no disposar de la petició adreçada per la companyia asseguradora a l'Ajuntament en el present cas, no es pot descartar, a la vista de la informació tramesa, que aquesta sol·licitud, centrada en el coneixement del resultat de la prova d'alcoholèmia, pogués respondre a la voluntat de l'entitat d'exercir el seu dret de repetició contra el seu assegurat per tal que aquest assumeixi el cost de la indemnització que hagi pogut pagar l'asseguradora arran el sinistre ocasionat a un tercer (l'Ajuntament).

Fer notar que, per a que la companyia asseguradora pugui exercir aquest dret enfront l'assegurat, seria necessari que s'hagués pactat expressament en les condicions particulars del contracte d'assegurança de responsabilitat civil obligatori per a la conducció de vehicles de motor amb una clàusula que reuneixi els requisits de l'article 3 de la Llei 50/1980, al ser considerada com una clàusula limitativa de drets (STS 402/2015, de 14 de juliol).

Si fos aquest el cas, la comunicació de la dita informació podria trobar empara en les previsions dels articles 6.1.b) i 9.2.f) de l'RGPD, en relació amb la normativa sectorial examinada.

Això, sens perjudici que també pogués resultar d'aplicació alguna altra base jurídica de les establertes a l'article 6.1 de l'RGPD, com podria ser el cas de la base jurídica de l'apartat f), relativa a que el tractament és necessari per satisfer un interès legítim per part d'un tercer, en connexió amb l'article 9.2.f) de l'RGPD.

Fer notar que aquesta base jurídica pot ser apel·lada per les autoritats públiques (l'Ajuntament) quan es tracta de comunicacions de dades a subjectes privats en els quals concorre un interès legítim que hagi de prevaler sobre els drets de les persones afectades (Disposició addicional desena LOPDGDD), com podria ser el present cas, vist el dret de la companyia d'assegurances de repetir, si escau, contra el seu assegurat, sempre en els termes de la legislació examinada.

Conclusió

La comunicació del resultat de la prova d'alcoholèmia que consta en un atestat policial efectuat amb motiu d'un accident de circulació vers la companyia d'assegurances de la persona assegurada, a qui es refereix el dit resultat, podria trobar empara en les previsions dels articles 6.1.b) i 9.2.f) de l'RGPD, en relació amb la legislació de sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor, que reconeix el dret de la companyia de repetir contra el seu assegurat en cas que el dany causat fos degut a una conducció sota la influència de begudes alcohòliques, d'acord amb allò establert al contracte d'assegurança.

Barcelona, 24 d'abril de 2024